

ناشران درباره برگزاری مجازی نمایشگاه کتاب چه می‌گویند؟

نیایش احمدی | با نزدیک شدن به زمان برگزاری نمایشگاه مجازی کتاب که از ۲۶ اردیبهشت تا ۴ خرداد برگزار می‌شود، دیدگاه‌های متفاوتی از سوی ناشران و فعالان حوزه نشر مطرح شده است. برخی ناشران معتقدند شرایط فعلی کشور، از جمله مشکلات اقتصادی، افزایش قیمت مواد اولیه و کاهش توان خرید مخاطبان، مانع موفقیت نمایشگاه خواهد شد؛ در مقابل، گروهی دیگر بر این باورند که برگزاری نمایشگاه، حتی به صورت مجازی، بهتر از تعطیلی کامل آن است و می‌تواند به حفظ ارتباط میان مردم و کتاب کمک کند.

نمایشگاه مجازی در زمان نامناسب برگزار می‌شود

علی اکبر شیروانی، مدیر انتشارات سوره مهر در گفت‌وگو با خبرنگار ما درباره برگزاری نمایشگاه کتاب می‌گوید: به نظر من، برگزاری نمایشگاه مجازی گزینه مناسبی نبود و بهتر بود زمان برگزاری نمایشگاه تغییر می‌کرد. می‌شد نمایشگاه به جای اردیبهشت، در مهر یا آبان برگزار شود یا حتی در صورت لزوم، به‌طور کامل تعطیل شود. شوک قیمتی، مشکلات تأمین مواد اولیه و شرایط جنگی موجب شده انتظاراتی که از نمایشگاه داریم، محقق نشود. اکنون در نیمه اردیبهشت قرار داریم اما هنوز فضای نمایشگاه گرم نشده و حتی اهل فرهنگ نیز درگیر آن نشده‌اند. پیش‌بینی می‌شود نمایشگاه امسال با استقبال چندانی مواجه نشود.

موفقیت نمایشگاه مجازی وابسته به تبلیغات است

محمد حقی، مدیر انتشارات نشان نیز درباره برگزاری نمایشگاه مجازی به خبرنگار ما می‌گوید: در شرایط فعلی، برگزاری نمایشگاه مجازی از برگزار نشدن آن بهتر است. در دوره‌های گذشته، نمایشگاه مجازی معمولاً هم‌زمان با نمایشگاه حضوری برگزار و موجب ایجاد فضای عمومی و افزایش استقبال مردم می‌شد. موفقیت نمایشگاه مجازی به میزان تبلیغات و ورود رسانه‌ها بستگی دارد و اگر این بخش جدی گرفته نشود، احتمال شکست آن وجود خواهد داشت.

نمایشگاه کتاب؛ مُسکنی موقت برای نشر

مرتضی کاردر، مدیر انتشارات هرمس درباره برگزاری نمایشگاه کتاب که قرار است اواخر اردیبهشت ماه به‌صورت مجازی برگزار شود به ایسنا می‌گوید: نمایشگاه کتاب مسکنی موقت است. اگر وزارت ارشاد و برگزارکنندگان نمایشگاه، تفسیر دقیقی از وضعیت نشر مبتنی بر آمار و داده‌ها داشتند، می‌توانستند با برآورد میزان کتاب‌های موجود در انبار ناشران و امکان تولید دوباره آثار، تصمیم‌گیری دقیق‌تری داشته باشند. اگر این اتفاق رخ ندهد، نمایشگاه کتاب تنها برای ناشرانی فایده خواهد داشت که می‌خواهند در هر شرایطی فروش داشته باشند.

هر ارتباطی میان مردم و کتاب، یک فرصت است

مجدالدین معلمی، مدیرعامل انتشارات امیرکبیر معتقد است: هر گونه ارتباط فضای نشر با مردم، فرصت خوبی است و اصولاً برگزاری نمایشگاه کتاب همیشه بهتر از برگزار نشدن آن است. ما اساساً مخالف نمایشگاه مجازی کتاب نیستیم و با اشتیاق برای آن نام‌نویسی کرده‌ایم. سال گذشته حدود ۵۵ میلیارد تومان در نمایشگاه مجازی کتاب فروش داشتیم؛ رقمی که با فروش حضوری ما در نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران برابری می‌کرد. بنابراین، فروش مجازی برای ما موضوعیت دارد و تأثیرگذار بوده است. طبق پژوهش‌های سال‌های گذشته، بخش زیادی از خرید در فضای مجازی از طریق یارانه انجام شده بود. اکنون که مدل حمایتی تغییر کرده، این دوره یک تجربه نوین محسوب می‌شود و باید منتظر ماند و دید چه اتفاقی رخ خواهد داد. ما به امید زنده‌ایم و از این فرصت استقبال می‌کنیم.

نمایشگاه مجازی می‌تواند به افزایش کتاب‌خوانی کمک کند

فتح‌الله فروغی، رئیس هیئت مدیره انجمن فرهنگی ناشران کودک و نوجوان نیز می‌گوید: هر چه امکان عرضه و نمایش کتاب‌ها بیشتر باشد، دسترسی مخاطبان به آثار مکتوب آسان‌تر می‌شود و این موضوع به افزایش میزان کتاب‌خوانی در جامعه کمک می‌کند. به‌ویژه در دوره‌هایی که جامعه نیازمند آرامش و تقویت فضای فرهنگی است، کتاب‌خوانی می‌تواند نقش مؤثری ایفا کند. برگزاری نمایشگاه مجازی کتاب در شرایط کنونی کشور اهمیت بیشتری پیدا می‌کند؛ چرا که در زمان محدود شدن دسترسی مخاطبان به برخی ابزارهای رسانه‌ای، کتاب می‌تواند الگودار مستقیمی بر فضای فرهنگی جامعه داشته باشد. توسعه و پویایی‌های عرضه کتاب و فراهم کردن امکان دسترسی آسان‌تر به آن‌ها در نمایشگاه مجازی، می‌تواند به جذب بیشتر مخاطبان کمک کند. با وجود شرایط روحی و اجتماعی کنونی جامعه، نمی‌توان نتیجه گرفت که تمایل به خرید کتاب کاهش یافته است. به نظر می‌رسد بسیاری از خانواده‌ها به دنبال جایگزین‌هایی برای سرگرم کردن و غنی‌سازی اوقات فراغت فرزندان خود هستند و از این منظر، نمایشگاه مجازی کتاب می‌تواند فرصتی مؤثر باشد.

برپایی هفتمین نمایشگاه مجازی کتاب و ضرورت تداوم حیات فرهنگی یاد یار مهربان از راه دور

صبا کریمی | اردیبهشت ماه برای طرفداران کتاب همیشه یک ماه ویژه و دوست‌داشتنی است؛ موسم برپایی نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و گذر از خیابان‌های شلوغ منتهی به مصلا که خبر از آغاز دوباره این رویداد مهم فرهنگی در هوای بهاری تهران را می‌دهند تا پناه بردن به فضای خنک و دلچسب نمایشگاه و آغاز کردن یک سفر جذاب میان انبوه کتاب‌های متنوع؛ دیدارهایی که با نویسندگان و ناشران تازه می‌شود و گدعه‌هایی صمیمانه درباره کتاب‌ها و نقد و بررسی آثار تازه منتشر شده، یا تماشای ازدحام جمعیت برای جشن امضای کتاب‌ها و حضور دسته‌جمعی جوانان و خانواده‌ها. اما امسال در حالی که قرار بود دوره سی و هفتم نمایشگاه برپا شود، به دلیل فضای ناشی از جنگ تحمیلی سوم و مسائل امنیتی، برنامه‌ریزی‌ها دستخوش تغییر شد و نمایشگاه به صورت غیرحضوری برپا می‌شود.

غیبت شبکه‌های اجتماعی در گرم کردن تنور نمایشگاه کتاب

نمی‌توان کتمان کرد که حضور ناشران در شبکه‌های اجتماعی و فعالیت اینفلوئنسرهای کتاب، نقش مهمی در رونق نمایشگاه و اطلاع‌رسانی به مردم داشته است. با محدود شدن اینترنت و دشوار شدن دسترسی به شبکه‌های اجتماعی، یکی از مهم‌ترین کانال‌های ارتباطی میان ناشران، اینفلوئنسرها و مخاطبان عملاً قطع شده است.

نمایشگاه مجازی چگونه به تقویم فرهنگی اضافه شد؟

این جمله معروف که «محدودیت، خلاقیت می‌آورد» در حوزه کتاب هم کارکرد خودش را پیدا کرده است. با شیوع کرونا در اسفند ماه ۹۸ و الزام به رعایت فاصله اجتماعی، عملاً برگزاری نمایشگاه فیزیکی کتاب در اردیبهشت ۹۹ ممکن نبود. اما این فقط حذف اجباری یک رویداد مهم فرهنگی نبود، اثرات تعلیق نمایشگاه کتاب سریع‌تر از آنچه تصور می‌شد در عرصه نشر خودش را نمایان کرد و ناشران و کتابفروشان با ضرر هنگفتی روبه‌رو شدند. وزیر فرهنگ و ارشاد وقت با رصد و بررسی شرایط، دستور برگزاری نمایشگاه کتاب به صورت مجازی با هدف جبران بخشی از خسارت‌ها و ضرر و زیان‌های ناشی از عدم برگزاری نمایشگاه بین‌المللی کتاب تهران و همچنین در راستای تأمین سید فرهنگی خانواده‌های ایرانی را داد و به این ترتیب نخستین دوره نمایشگاه مجازی کتاب تهران زمستان همان سال با مشارکت هزار و ۹۱۲ ناشر داخلی و خارجی با عرضه بیش از ۱۳۰ هزار عنوان کتاب برپا شد و بسیاری از ناشران فروشی‌ها را برابر نمایشگاه حضوری را در این نمایشگاه مجازی تجربه کردند.

چرا نمایشگاه مجازی کتاب ادامه پیدا کرد؟

نمایشگاه کتاب تحت تأثیر کوید تا دو سال متوالی برگزار نشد و طبیعتاً این دو سال نمایشگاه مجازی این فرصت را پیدا کرد که یک تنه بار مهم‌ترین رویداد فرهنگی کشور را با تمام ظرفیت‌های موجود به دوش بکشد. پس از دو دوره برگزاری دیگر همه چیز از حالت آزمون و خطا خارج و طی این دوران، بخش زیادی از نواقص و ضعف‌های نمایشگاه شناسایی شد و در حالی که سی و سومین دوره نمایشگاه کتاب در بهار ۱۴۰۱ به مصالای تهران بازگشته بود، سومین نمایشگاه مجازی کتاب تهران نیز دوشادوش نمایشگاه فیزیکی برگزار و با استقبال مخاطبان و ناشران روبه‌رو شد. امسال نیز در غیبت دوره سی و هفتم نمایشگاه کتاب، این رویداد مجازی همچنان میزان علاقه‌مندان و دوستداران کتاب است.

امتیازات و فرصت‌های نمایشگاه مجازی کتاب

نمایشگاه مجازی کتاب تهران بیش از هر چیز با هدف تسهیل فروش کتاب شکل گرفت. تمرکززدایی از تهران و برپایی نمایشگاه در سطح کشور با گستره جغرافیایی وسیع، مهم‌ترین امتیاز این نمایشگاه است که امکان دسترسی عمومی و ۲۴ ساعته به نمایشگاه را در هر سطحی فراهم می‌کند و با ارسال رایگان کتاب شرایط مطلوبی را برای خریداران به وجود می‌آورد. کاهش قابل توجه هزینه‌ها از دیگر مزایای نمایشگاه

چالش‌های پیش روی صنعت نشر

در حالی که این فضا فرصت خوبی برای معرفی و نقد کتاب، تازه‌های نشر و حتی برگزاری گفت‌وگوهای زنده تصویری در اختیار اهالی فرهنگ و مخاطبان‌شان قرار می‌داد، اما حالا نمایشگاه کتاب در غیبت شبکه‌های اجتماعی سال سختی پیش رو خواهد داشت، زیرا یک بال مهم اطلاع‌رسانی و تبلیغات خودش را از دست داده است.

اما حالا با برگزاری نمایشگاه مجازی کتاب می‌توان امیدوار بود تا حدودی رونق به بازار کتاب بازگردد و در چنین شرایطی برگزاری نمایشگاه مجازی به‌مثابه یک بازوی حمایتی برای صنعت نشر عمل می‌کند. این بازار بزرگ و متمرکز، چرخه درآمدزایی ناشران را به حرکت درمی‌آورد و به آن‌ها امکان می‌دهد نقدینگی مورد نیاز برای تجدید چاپ، پرداخت حقوق مؤلفان و خرید کاغذ را تأمین و تا حدودی ضرر ناشی از رکود بازار در ماه‌های اخیر را جبران کنند و در این شرایط بحرانی مفری برای تنفس بیابند.

زندگی خرید کتاب به ناچار از سبد شمار قابل توجهی از افراد حذف شده است. اتفاقی که محدود به یکی دو سال گذشته هم نیست و تقریباً با رکود در دوران کرونا و افزایش سرسام‌آور قیمت کاغذ، کلید خورد و در ادامه با جهش تورم، خرید کتاب هم رفته‌رفته به حاشیه رانده شد. آن روزهایی که هر بازدیدکننده با چندین کیسه پر از کتاب از نمایشگاه خارج می‌شد دیگر به خارطه‌ها پیوسته و حتی در سال‌های گذشته هم عمده بازدیدکنندگان بیشتر تماشاگر و ویتترین غرفه‌ها بودند تا خریدار کتاب و در بهترین حالت از بین چند کتاب دست به انتخاب می‌زدند و ناچار بودند خرید محدودتری داشته باشند. به نظر می‌آید در شرایط فعلی و با وجود فشارهای اقتصادی این بحران بیش از سال‌های گذشته احساس شود؛ وضعیت نامطلوبی که می‌توان تا حدی آن را با تخفیف‌های ۳۰ و ۴۰ درصدی و همچنین تخصیص بن‌های جداگانه تخفیف به اقبال مختلف کمتر کرد.

باز هم نمایشگاه کتاب و حس دوباره زندگی

در حالی که مردم روزهای سخت و سنگین جنگ را پشت سر گذاشتند، طبیعی است که بسیاری هنوز به آرامش نرسیده باشند یا احساس کنند از جریان عادی زندگی فاصله گرفته‌اند، در چنین فضایی چه چیز بهتر از بازگشت دوباره برنامه‌های فرهنگی به جریان زندگی؟ با وجود تمام مشکلات اقتصادی و پیامدهای جنگ، تلاش متولیان فرهنگی برای زنده نگه داشتن این چرخه به هر شکل ممکن، ارزشمند و امیدبخش است. برگزاری نمایشگاه در موعدها همیشه‌اش حتی به صورت مجازی، نشانه‌ای از تداوم حیات فرهنگی جامعه است و می‌تواند حسی از آرامش را به جامعه القا کند. اگرچه هنوز جای خالی قدم زدن در راهروهای نمایشگاه، ورق زدن کتاب‌ها، دیدار با نویسندگان و شاعران و جشن‌های امضا احساس می‌شود، اما نباید فراموش کرد برپایی این رویداد، فرصتی مغتنم است و به ما یادآوری می‌کند زندگی فراتر از بحران‌ها جریان دارد و کتاب همچنان می‌تواند در پیچه‌های به آرامش درونی، دعوتی دوباره به تفکر و بهتر اندیشیدن و چراغی روشن در مسیر زندگی باشد.

«نوجوانی» جوایز بفتا را درو کرد

درام «نوجوانی» از تفلیکس با کسب چهار جایزه در مراسم جوایز تلویزیونی بفتا، رکورد این رویداد را شکست و جوایزی مانند بهترین مینی سریال و بهترین بازیگر مرد را از آن خود کرد. «استودیو»، «خیانت‌پیشگان سلبریتی»، «آخرین نفری که می‌خندد» و یک مستند غزه که سازندگانش بی‌بی‌سی را نقد کردند، از دیگر برندگان مراسم جوایز تلویزیونی بفتا بودند.

درام «نوجوانی» برنده بزرگ جوایز تلویزیونی بفتا در لندن بود و چهار جایزه کسب کرد که رکورد این مراسم محسوب می‌شود. این سریال پیش‌تر نیز دو جایزه از جوایز اخیر «بفتای هنرهای تلویزیونی» دریافت کرده بود.

مجموع ۶ جایزه بفتا برای این سریال، در مقایسه با سریال درام «چرنوبیل» (۲۰۱۹) که رکورد بیشترین جایزه بفتا برای یک برنامه در یک سال را با ۹ جایزه در اختیار دارد (شامل هفت بفتای هنرهای تلویزیونی و دو بفتای تلویزیونی) قرار می‌گیرد. «نوجوانی» در شب اصلی جوایز بفتای تلویزیونی از این رکورد پیشی گرفت. «نوجوانی» و «خیانت‌پیشگان سلبریتی» برندگان جوایز اخیر بفتای هنرهای تلویزیونی بودند و هر کدام دو جایزه دریافت کردند.

سایر جوایز به «اسب‌های آهسته»، «آندور»، «ریونین»، «ترسپسیز»، «خیانت‌پیشگان سلبریتی»، «آخرین موسیقی دان آشویتس» و «موسولینی: پسر قرن» تعلق گرفت. «نوجوانی» شب خود را با کسب جوایز بهترین بازیگر نقش مکمل زن و مرد برای کریستین ترامکو و اوون کوپر آغاز کرد، سپس حدود یک ساعت بعد جایزه بهترین مینی سریال را دریافت کرد و شب را با کسب نخستین جایزه بفتای بهترین بازیگر مرد توسط استیون گراهام به پایان برد.

جنگ‌آلی‌ترین لحظه از نظر سیاسی زمانی رخ داد که مستند «غزه: پزشکان زیر آتش» برنده بفتای بهترین فیلم یا سریال درباره مسائل روز شد و دو تن از سازندگان آن، بی‌بی‌سی را به کنار گذاشتن این پروژه متهم کردند که از کانال ۴ پخش شده بود.

شکایت صدا و سیما از آپارات با جریمه‌های سنگین

در پی شکایت صدا و سیما؛ دادگاه، مدیرعامل آپارات را به پرداخت حدود ۳/۶ همت خسارت محکوم کرد؛ حکمی که به انتشار محتوای بارگذاری شده توسط یکی از کاربران این پلتفرم مربوط می‌شود و بار دیگر بحث مسئولیت پلتفرم‌ها در قبال محتوای کاربران را مطرح کرده است.

آپارات با انتشار بیانیه‌ای، از حکم دادگاه مبنی بر محکومیت مدیرعامل این پلتفرم به پرداخت حدود ۳/۶ همت خسارت به دلیل شکایت صداوسیما خبر داده است.

این حکم مربوط به انتشار محتوایی است که توسط یکی از کاربران در کانال خود در آپارات بارگذاری شده بود و دادگاه، مسئولیت این محتوا را متوجه پلتفرم و مدیرعامل آن دانسته است.

آپارات اشاره کرده در ۱۱ سال گذشته، ۲۶ پرونده شکایت از سوی صداوسیما داشته است.

این در حالی است که پیش‌تر، در پرونده‌های مشابه، حکم کفیری صادر شده علیه مدیرعامل آپارات در دیوان عالی کشور نقض و منجر به برائت شده بود اما شکایت جدید و استناد به محتوای متفاوت، به صدور این رأی منجر شده است.

پلتفرم آپارات همچنین اعلام کرده ۶ سال پیش

